

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.411.002.01.2023

Pani
Iwona Lembicz – Kwatera
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej w Szamotułach
Plac Henryka Sienkiewicza 20
64-500 Szamotuły

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

D/23/501 - Realizacja wypłat dodatku węglowego.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szamotułach ¹ Plac Henryka Sienkiewicza 20, 64-500 Szamotuły
Kierownik jednostki kontrolowanej	Iwona Lembicz – Kwatera, Dyrektor OPS od 1 stycznia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Ocena procesu przyznawania dodatku węglowego. 2. Ocena procesu wypłaty dodatku węglowego.
Okres objęty kontrolą	Od 12 sierpnia 2022 r. do 28 lutego 2023 r. ²
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Maciej Kowalski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/25/2023 z 16 stycznia 2023 r. 2. Jakub Łakomecki, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/45/2023 z 15 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 1 – 2a,4)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W OPS zapewniono możliwość składania wniosków o wypłatę dodatku węglowego bezpośrednio w siedzibie kontrolowanej jednostki i za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Wnioski były należycie weryfikowane. Wnioskodawcy, którym odmówiono przyznania świadczenia byli o tym fakcie informowani w formie decyzji, natomiast osobom, których wnioski pozostawiono bez rozpoznania przesyłano stosowną informację pisemnie. OPS terminowo występował o środki na wypłatę dodatku węglowego. Wszystkie należne świadczenia zostały wypłacone, a Ośrodek należycie wywiązał się z obowiązków sprawozdawczych. Część świadczeń została wypłacona po upływie ustawowych terminów, jednak nastąpiło to z przyczyn niezależnych od OPS.

W 14 z 40 badanych spraw (35%) termin ich rozpatrzenia przekroczył termin określony w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵, a OPS nie informował wnioskodawców o niezakończonym w ciągu jednego miesiąca i nie wyznaczał nowego terminu jej załatwienia.

¹ Dalej: Ośrodek lub OPS.

² oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem zadań dotyczących wypłaty dodatku węglowego.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm., dalej: KPA.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

OBSZAR

1. Proces przyznawania dodatku węglowego.

Opis stanu
faktycznego

Na stronie internetowej OPS⁶ zamieszczono informację, iż wnioski o dodatek węglowy można składać w siedzibie Ośrodka, pod adresem Rynek 16-17, oraz za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Wnioski składane elektronicznie należało podpisać za pomocą kwalifikowanego podpisu elektronicznego lub uwierzytelnić z wykorzystaniem profilu zaufanego⁷.

Dyrektor OPS wyjaśniła, że *w celu zapewnienia sprawnej obsługi interesantów przygotowano od trzech do siedmiu (w momentach newralgicznych) stanowisk przyjmowania wniosków.*

(akta kontroli str. 191,375)

Do 30 listopada 2022 r.⁸ do OPS wpłynęło 4 818 wniosków o wypłatę dodatku węglowego. Po tym terminie do Ośrodka wpłynął jeden wniosek⁹.

(akta kontroli str. 192)

W 2022 r. w OPS rozpatrzono 4 272 wnioski, w tym: w przypadku 601 odmówiono przyznania świadczenia, a 561 pozostawiono bez rozpoznania. W 2023 r. (do 28 lutego) w Ośrodku rozpatrzono trzy wnioski (wszystkie pozytywnie), zaś trzy pozostawiono bez rozpoznania.

(akta kontroli str. 192)

Przyczyny pozostawienia wniosków o przyznanie dodatku węglowego bez rozpoznania były następujące:

- świadczenie zostało już przyznane gospodarstwu znajdującemu się pod tym samym adresem zamieszkania - 523 wnioski,
- ponowne złożenie wniosku przez wnioskodawcę - 32 wnioski,
- wycofanie wniosku przez wnioskodawcę – 8 wniosków,
- złożenie wniosku po terminie -1 wniosek.

Decyzje o odmowie przyznania świadczenia zostały wydane ze względu na:

- nieprawidłową deklarację złożoną do bazy Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków¹⁰ - 28 przypadków,
- brak deklaracji CEEB - 15 przypadków,
- zmianę deklaracji CEEB dokonaną po 11 sierpnia 2022 r. – 252 przypadki,
- zamieszkiwanie wnioskodawcy na ogródkach działkowych – 70 przypadków,
- brak wydzielonego lokalu po zmianie ustawy – 151 przypadków,
- wnioskodawca występował w składzie innej rodziny (ustalono na podstawie wywiadu przeprowadzonego przez pracowników OPS) - 85 przypadków.

Przyczynami uchylecia przyznanego świadczenia były:

- dokonanie przez pracowników Ośrodka ponownej weryfikacji prawa do dodatku - 10 przypadków,
- uchYLENIE świadczenia przed wydaniem decyzji o nienależnie pobranym świadczeniu - 3 przypadki.

⁶ <https://ops.szamotuly.pl/dodatek-weglowy/>

⁷ adres elektronicznej skrzynki podawczej OPS na platformie epuap.gov.pl – c1w9h4re2g

⁸ Termin składania wniosków został określony w art. 2 ust. 9 ustawy z 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 141 ze zm.), dalej: ustawa o dodatku węglowym.

⁹ Wniosek złożony po terminie pozostawiono bez rozpoznania, zgodnie z art. 2 ust. 10 ustawy o dodatku węglowym.

¹⁰ Dalej: CEEB.

Przyczynami rozstrzygnięć w przedmiocie nienależnie pobranego świadczenia były:

- podanie błędnego adresu zamieszkania przez wnioskodawcę - 1 przypadek,
- przyznanie świadczenia na adres ogródków działkowych - 1 przypadek,
- stwierdzenie, że wnioskodawca nie zamieszkuje pod podanym we wniosku adresem - 1 przypadek.

(akta kontroli str. 452)

OPS nie wydawał decyzji administracyjnych z urzędu (bez uprzedniego złożenia wniosku o wypłatę dodatku węglowego), na podstawie art. 2 ust. 15f ustawy o dodatku węglowym. Zgodnie z ww. przepisem, w przypadku posiadania informacji wskazujących, że osoba, która nie złożyła wniosku o wypłatę dodatku węglowego, spełnia warunki do jego przyznania, burmistrz może przeprowadzić wywiad środowiskowy w celu ustalenia prawa do tego dodatku.

Dyrektor OPS wyjaśniła, że w Ośrodku nie *odnotowano sytuacji, w których należałoby skorzystać z tego zapisu i przyznać dodatek węglowy w drodze decyzji administracyjnej z urzędu bez konieczności składania wniosku.*

(akta kontroli str. 444-445)

W OPS przyznano w drodze decyzji, o której mowa w art. 2 ust. 3d ustawy o dodatku węglowym, 125 dodatków węglowych. W ww. przypadkach, dodatek został przyznany po przeprowadzeniu przez pracowników OPS wywiadu środowiskowego, w wyniku, którego ustalono, że pod jednym adresem w odrębnych lokalach zamieszkuje kilka gospodarstw domowych oraz wykorzystują one oddzielne lub współdzielone źródła ogrzewania. Wydano również 13 decyzji o uchyleniu przyznanego dodatku węglowego oraz trzy w przedmiocie rozstrzygnięcia w sprawie nienależnie pobranego świadczenia.

(akta kontroli str. 193)

Zarządzeniem nr 571/VIII/2022 z 17 sierpnia 2022 r. Burmistrz Miasta i Gminy Szamotuły¹¹ upoważnił Dyrektora OPS do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących dodatku węglowego. Ponadto, zarządzeniami nr 755/VIII/2022 z 19 sierpnia 2022 r., 756/VIII/2022 z 23 sierpnia 2022 r. i 767/VIII/2022 z 6 września 2022 r. Burmistrz upoważnił do prowadzenia ww. postępowań 39 spośród 48 pracowników Urzędu.

(akta kontroli str. 5-11)

Analiza dokumentacji 30 spraw¹² wykazała, że:

- dodatek węglowy przyznano osobie w gospodarstwie domowym, w którym głównym źródłem ogrzewania jest jedno ze wskazanych w art. 2 ust. 1 ustawy o dodatku węglowym, tj. kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane paliwami stałymi. Źródła te były wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków do 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania wpisanych lub zgłoszonych po raz pierwszy do CEEB;
- w przypadku, gdy wniosek o wypłatę dodatku węglowego złożono dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego mających ten sam adres miejsca zamieszkania, to dodatek ten wypłacono wnioskodawcy, który złożył wniosek jako pierwszy. Pozostałe wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia bądź przyznano świadczenie w drodze decyzji administracyjnej, poprzedzonej przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego;

¹¹ dalej: Burmistrz.

¹² Tj. 10 wskazujących na złożenie więcej niż jednego wniosku przez jedną osobę, 10 wskazujących na złożenie więcej niż jednego wniosku na jedno gospodarstwo lub więcej niż jednego wniosku na jeden adres zamieszkania oraz 10 w przypadku których adresy wskazane we wnioskach nie znajdują się w bazie CEEB.

- w przypadku, gdy wniosek o wypłatę dodatku węglowego dla gospodarstwa domowego wieloosobowego złożyła więcej niż jedna osoba, dodatek ten zgodnie z art. 2 ust. 4 ww. ustawy przyznano wnioskodawcy, który złożył taki wniosek jako pierwszy.

(akta kontroli str. 198-204)

Szczegółowym badaniem pod kątem prawidłowości rozpatrywania wniosków objęto 30 spraw dobranych w sposób losowy, spośród wszystkich zakończonych wypłatą dodatku węglowego dokonanych w 2022 r. i 10 spraw, w których wydano decyzję odmowną lub pozostawiono bez rozpoznania z uwagi na wymóg ustawy.

Stwierdzono, że wszystkie wnioski, na podstawie których wypłacono dodatek węglowy, złożono w terminie do 30 listopada 2022 r. Wszystkie wnioski były kompletne i prawidłowo wypełnione. Każdy wniosek został zweryfikowany pod kątem wpisania głównego źródła ciepła do CEEB. Prawidłowość zgłoszonego we wniosku źródła ciepła zweryfikowano poprzez sprawdzenie oświadczenia zawartego we wniosku o dodatek węglowy i deklaracji znajdującej się w bazie CEEB. OPS nie dokumentował faktu przeprowadzania weryfikacji w postaci np. notatek służbowych podsumowujących podejmowane działania.

Dyrektor OPS wyjaśniła, że [...] *biorąc pod uwagę ilość złożonych wniosków, konieczność ich rozpatrzenia w krótkim terminie oraz presję społeczną nie widziano potrzeby dokumentowania przeprowadzonej weryfikacji.*

Konieczność sporządzania adnotacji lub notatki służbowej z czynności weryfikacji wniosków stanowi dowód wykonania takich czynności (ślad kontrolny) i może mieć istotne znaczenie w przypadku weryfikacji prawidłowości działań organu np. przy ustalaniu okoliczności przyznania nienależnego świadczenia lub postępowania przed organem odwoławczym.

Informacja o przyznaniu dodatku węglowego była przesyłana wnioskodawcy na wskazany adres poczty elektronicznej. W przypadku niewskazania adresu poczty elektronicznej we wniosku, przygotowano pisemną informację w sprawie ustalenia prawa do dodatku węglowego.

Decyzje o odmowie przyznania dodatku węglowego lub pisemną informację w sprawie pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia przesyłano wnioskodawcom listem poleconym.

Czas jaki upłynął od momentu wpływu wniosku, do momentu jego rozpatrzenia (rozumianego jako wydanie informacji o przyznaniu świadczenia) wynosił od 0 (załatwione w tym samym dniu) do 56 dni. W 26 przypadkach wnioski rozpatrzono w terminie nieprzekraczającym jednego miesiąca. W pozostałych 14 sprawach termin ich rozpatrzenia wynosił od jednego do dwóch miesięcy. W żadnej z kontrolowanych spraw nie stwierdzono, aby miała ona szczególnie skomplikowany charakter. W ww. sprawach Organ nie poinformował stron postępowania o niezakończonym rozpatrzeniu sprawy w terminie i nie wyznaczył nowego terminu jej załatwienia, do czego obligował art. 36 § 1 i 2 ustawy KPA. Powyższe zostało szczegółowo opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

W przypadku, gdy wniosek został załatwiony pozytywnie, świadczenie zostało wypłacone w pełnej kwocie. W badanej próbie przyznano świadczenia w łącznej wysokości 90 000 zł.

W sześciu sprawach wydano decyzje o odmowie przyznania świadczenia z następujących powodów:

- w czterech sprawach zgłoszony do CEEB kocioł nie był przystosowany do zasilania paliwami stałymi, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o dodatku węglowym¹³,
- w jednej sprawie, w tym samym dniu, w którym złożono wniosek o dodatek węglowy¹⁴, dokonano w CEEB korekty paliwa do pieca z drewna na węgiel,
- w jeden sprawie zgłoszono piec do CEEB po 11 sierpnia 2022 r.,
- w czterech przypadkach w wyniku weryfikacji stwierdzono, że świadczenie zostało wcześniej przyznane innemu gospodarstwu domowemu pozostającemu pod tym samym adresem.

(akta kontroli str. 205-373)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przypadku 14 wniosków o przyznanie świadczenia przekroczono termin załatwienia sprawy wynikający z art. 35 § 1 i 3 ustawy KPA, wynoszący jeden miesiąc od dnia wszczęcia postępowania (liczony od daty złożenia wniosku do dnia wydania informacji o przyznaniu świadczenia). Zgodnie z ww. przepisem, organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki, załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania.

W żadnej z tych spraw nie stwierdzono, aby miała ona szczególnie skomplikowany charakter, co kwalifikowałoby ją do rozpatrzenia w terminie dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Ponadto, OPS nie informował wnioskodawców o niezakończonym w ciągu miesiąca i wyznaczeniu nowego terminu jej załatwienia do czego obowiązał art. 36 § 1 i 2 ustawy KPA.

Dyrektor OPS wyjaśniła, że Ośrodek [...] *uznawał za zakończenie postępowania, w przypadku spraw o wypłatę dodatków węglowych, datę wydania informacji. Przed dniem 20 września 2022 r., czyli wejściem w życie nowelizacji ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym, datę wydania informacji utożsamiano z terminem załatwienia sprawy, czyli miesiąc, natomiast po zmianie przepisów jako termin uznano dwa miesiące (przewidziane na wypłatę świadczenia), co było niezwykle oczekiwane przez podmioty rozpatrujące postępowania o dodatki węglowe. W związku z powyższym, nie widziano potrzeby informowania wnioskodawcy o niezakończonym w terminie i co za tym idzie wyznaczania nowego terminu na załatwienie sprawy. Interpretacje takie znalazły również odzwierciedlenie podczas szkoleń, w których brali udział pracownicy OPS. Brak spójności w przepisach oraz wzajemnie wykluczające się poradniki dla samorządowców wydane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie ułatwiały prowadzenia postępowań. Z drugiej strony, duża ilość złożonych wniosków oraz konieczność ich rozpatrzenia w krótkim terminie, wiązała się z koniecznością zaangażowania dużej liczby pracowników, pracą poza godzinami urzędowania i takiej organizacji pracy, która skutkowałaby wypłaceniem dodatków w możliwie najszybszym terminie.*

(akta kontroli str. 205-374)

Terminy wynikające z KPA dotyczą załatwienia sprawy rozumianej jako merytoryczne rozstrzygnięcie organu w zakresie przyznania dodatku węglowego, czego wyrazem jest wystawienie informacji o przyznaniu dodatku węglowego, wydanie decyzji administracyjnej w przedmiocie przyznania bądź odmowy przyznania dodatku. Wypłata przyznanego świadczenia, stanowi jedynie czynność techniczną następującą po merytorycznym rozstrzygnięciu. W związku z powyższym, wydłużenie terminu merytorycznego załatwienia sprawy w oparciu o przepisy dotyczące wypłaty

¹³ Tj. węgiel kamienny, brykiet lub pelet, zawierające co najmniej 85% węgla kamiennego.

¹⁴ 19 września 2022 r.

świadczenia nie znajduje oparcia w obowiązujących regulacjach prawnych. W świetle powyższego, w przypadku niedotrzymania terminu załatwienia sprawy OPS zobowiązany był zawiadomić stronę postępowania o przyczynach jej niezakończenia w terminie oraz wskazać nowy termin jej załatwienia.

OCENA CZĄSTKOWA

W OPS zapewniono możliwość składania wniosków w siedzibie jednostki i za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Wnioski o wypłatę dodatku węglowego były należycie weryfikowane. Z 40 analizowanych spraw, 14 zostało rozpatrzonych w okresie przekraczającym miesięczny termin wskazany w ustawie KPA, a w Ośrodku nie dopełniono obowiązku poinformowania wnioskodawców o niezakończeniu tych spraw w ciągu miesiąca i nie wyznaczono nowego terminu ich załatwienia.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Proces wypłaty dodatku węglowego

Wnioski o przekazanie środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na realizację wypłat dodatku węglowego zostały wysłane przez OPS do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego¹⁵ w wyznaczonych terminach¹⁶. W pierwszym wniosku wskazano szacowaną liczbę 5 000 dodatków węglowych do wypłacenia w 2022 r., a przewidywane zapotrzebowanie na środki określono na łączną kwotę 15 300 000 zł¹⁷.

(akta kontroli str. 12-31)

Informacje o realizacji wypłat dodatku węglowego Ośrodek składał w terminach wyznaczonych przez WUW¹⁸.

(akta kontroli str. 32-47)

OPS otrzymał środki na wypłatę dodatku węglowego w łącznej kwocie 11 499 480 zł, z tego 11 453 580 zł w 2022 r. i 48 960 zł w 2023 r. (do dnia 26 stycznia).

W 2022 r. OPS otrzymywał środki w następujących transzach:

- 1) 22 września 2022 r. w kwocie 4 291 650 zł, z tego 4 206 000 zł na dodatek węglowy i 85 650 zł na koszty obsługi,
- 2) 11 października 2022 r. w kwocie 2 196 423 zł, z tego 2 154 000 zł na dodatek węglowy i 42 423 zł na koszty obsługi,
- 3) 2 listopada 2022 r. w kwocie 322 432,20 zł, z tego na dodatek węglowy 315 000 zł i na koszty obsługi 7 432,20 zł,
- 4) 24 listopada 2022 r. w kwocie 1 365 815,80 zł, z tego na dodatek węglowy 1 338 000 zł i na koszty obsługi 27 815,80 zł,
- 5) 28 listopada w kwocie 752 983 zł, z tego 738 000 zł na dodatek węglowy i 14 983 zł na koszty obsługi,
- 6) 2 grudnia 2022 r. w kwocie 241 516 zł, z tego 237 000 zł na dodatek węglowy i 4 516 zł na koszty obsługi,
- 7) 12 grudnia 2022 r. w kwocie 477 360 zł, z tego 468 000 zł na dodatek węglowy i 9 360 zł na koszty obsługi,
- 8) 16 grudnia 2022 r. w kwocie 1 805 400 zł, z tego 1 770 000 zł na dodatek węglowy i 35 400 zł na koszty obsługi.

¹⁵ dalej: WUW

¹⁶ 30 sierpnia 2022 r., 4 października 2022 r., 4 listopada 2022 r. i 14 grudnia 2022 r.

¹⁷ Sierpień: 918 000 zł, wrzesień: 9 180 000 zł, październik: 3 978 000 zł, listopad: 612 000 zł, grudzień: 612 000 zł.

¹⁸ 20 października 2022 r., 27 października 2022 r., 9 listopada 2022 r., 15 listopada 2022 r., 23 listopada 2022 r., 2 grudnia 2022 r., 3 stycznia 2023 r. i 18 stycznia 2023 r.

W dniu 30 grudnia 2022 r. OPS dokonał zwrotu niewykorzystanych środków w łącznej kwocie 317 775,91 zł, z tego 273 000 zł z tytułu świadczeń i 44 775,91 zł z tytułu kosztów obsługi.

(akta kontroli str. 58-78, 85-94, 130-177, 185)

W 2023 r. OPS otrzymał środki na wypłatę dodatku węglowego w następujących wysokościach:

- 9 stycznia 45 900 zł, z tego na wypłatę świadczeń 45 000 zł i 900 zł na koszty obsługi. Zwrotu niewykorzystanych środków w kwocie 30 600 zł dokonano 10 stycznia 2023 r. (30 000 zł na świadczenia i 600 zł kosztów obsługi).
- 26 stycznia 2023 r. Urząd otrzymał dodatkowo 3 060 zł (3 000 zł na świadczenie i 60 zł na koszty obsługi).

(akta kontroli str. 90-94)

Wysokość kwoty wydatkowanej w 2022 r. na realizację zadania wyniosła łącznie 11 135 804,09 zł, w tym na wypłatę świadczeń 10 953 000 zł i 182 804,09 zł na koszty obsługi.

(akta kontroli str. 58-78, 85-89)

Wysokość kwoty wydatkowanej w 2023 r. (do 28 lutego 2023 r.) na realizację zadania wyniosła łącznie 18 360 zł, w tym na dodatek węglowy 18 000 zł i 360 zł kosztów obsługi.

(akta kontroli str. 90-94)

Łączna liczba pozytywnie rozpatrzonych wniosków w 2022 r. wyniosła 3 654, z czego do 31 grudnia 2022 r. wypłacono 3 651 świadczeń. W 2023 r. (do 28 lutego) rozpatrzono cztery wnioski (z tego trzy pozytywnie) oraz wypłacono sześć świadczeń (w tym trzy na podstawie wniosków rozpatrzonych i niewypłaconych w 2022 r.). Łącznie w latach 2022 -2023 (do 28 lutego) pozytywnie rozpatrzono 3 657 wniosków, na podstawie których wypłacone zostały świadczenia.

(akta kontroli str. 85-94, 194-197)

Kontrolą terminowości wypłaty świadczeń objęto 56 spraw, tj. 30 spraw objętych badaniem pod kątem prawidłowej weryfikacji złożonych wniosków¹⁹, 20 wniosków złożonych przed 30 października 2022 r. oraz wszystkie wypłaty zrealizowane w styczniu 2023 r. (sześć spraw). W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wypłata świadczenia nastąpiła:

- a) w 28 przypadkach, w terminach określonych w art. 2 ust. 11 ustawy o dodatku węglowym, tj. w terminie jednego miesiąca od daty złożenia wniosku (w brzmieniu obowiązującym do 19 września 2022 r.) lub dwóch miesięcy od dnia złożenia wniosku (dotyczy wniosków złożonych po 19 września 2022 r.),
- b) w 13 przypadkach po upływie miesięcznego terminu wskazanego w ww. przepisie (dotyczy stanu prawnego obowiązującego do 19 września 2022 r.),
- c) w 15 przypadkach po upływie dwumiesięcznego terminu wskazanego w ww. przepisie (maksymalnie 125 dni od daty wpływu wniosku), w brzmieniu obowiązującym od 20 września 2022 r.

Przyczynami nieterminowego wypłacenia środków było:

- a) zbyt późne (i w za niskiej wysokości) otrzymanie środków z Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. Przekazywane przez WUW środki nie pokrywały w całości zgłaszanego przez OPS zapotrzebowania, np. na planowaną wypłatę świadczeń w sierpniu i wrześniu, w wysokości 10 098 000 zł, OPS otrzymał środki 22 września w wysokości 4 206 000 zł (41,7%). Ponadto środki były przekazywane niesystematycznie i z opóźnieniem, przekraczającym możliwość

¹⁹ Dobór wniosków do kontroli został przedstawiony w pierwszym obszarze niniejszego wystąpienia: „Proces przyznawania dodatku węglowego”.

wypłaty dodatku węglowego w ustawowym terminie. Pierwsze wypłaty mogły zostać dokonane dopiero po wprowadzeniu środków przeznaczonych na wypłatę dodatku węglowego do budżetu gminy Uchwałą nr XLII/443/2022 z 28 września 2022 r.;

- b) w jednym przypadku wnioskodawca otrzymał świadczenie po ustawowym terminie²⁰ ze względu na błędnie podany we wniosku numer rachunku bankowego;
- c) w jednej sprawie wnioskodawca otrzymał świadczenie po ustawowym terminie²¹ ze względu na omyłkowo podany przez innego wnioskodawcę jego adres zamieszkania, co było powodem do wszczęcia postępowania administracyjnego w tej sprawie.

(akta kontroli str. 185-190, 205-331, 377-379)

Rozliczenia środków na realizację wypłat dodatku węglowego składane były z zachowaniem terminów wskazanych w art. 5 ust 3 ustawy o dodatku węglowym²². Dane wykazane w ww. sprawozdaniach wynikały z prowadzonej ewidencji wypłaty świadczeń oraz zapisów na stronie „ma” konta 138 dla działu 853, rozdział 83295, §311 dla dodatku węglowego.

(akta kontroli str. 48-58)

Rozliczenie środków na realizację wypłat dodatku węglowego otrzymanych w 2022 r.²³ (z wyodrębnieniem liczby i kwoty wypłaconych dodatków węglowych), OPS złożył do WUW 12 stycznia 2023 r. W sprawozdaniu tym wykazano środki otrzymane w 2022 r. na realizację wypłat dodatku węglowego w kwocie 11 453 580 zł, z tego kwotę wypłaconych do 13 stycznia 2023 r. dodatków węglowych w wysokości 10 968 000 zł i kwotę kosztów związanych z obsługą wypłat dodatków w wysokości 183 104,09 zł. Łączna kwota wykorzystanych środków wyniosła 11 151 104,09 zł, a kwota podlegająca zwrotowi wynosiła 302 475,91 zł.

(akta kontroli str. 48-49, 58-78)

Rozliczenie środków na realizację wypłat dodatku węglowego z wyodrębnieniem liczby i kwoty wypłaconych świadczeń, otrzymanych w 2023 r.²⁴ OPS złożył do WUW 28 lutego 2023 r. W sprawozdaniu tym wykazano środki otrzymane w styczniu 2023 r. na realizację wypłaty jednego dodatku węglowego w kwocie 3 060 zł, z tego 3 000 zł na dodatek węglowy i 60 zł na koszty związane z obsługą wypłaty dodatku.

(akta kontroli str. 54-57)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia działalność jednostki w kontrolowanym obszarze. OPS terminowo wystąpił o środki na wypłatę dodatku węglowego. Wypłacono wszystkie należne świadczenia. Ośrodek należycie wywiązał się z obowiązków sprawozdawczych. Wypłata części dodatków węglowych po upływie ustawowych terminów nastąpiła z przyczyn niezależnych od OPS.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o podjęcie działań w celu

²⁰ Po 125 dniach od złożenia wniosku.

²¹ Po 124 dniach od złożenia wniosku

²² Termin przekazania rozliczenia z realizacji zadania określono do 15 stycznia 2023 r. za 2022 r., do 28 lutego 2023 r. za okres od 1 stycznia 2023 r. do 28 lutego 2023 r.

²³ WUW-PS-I-BW-1/2023

²⁴ WUW-PS-I-BW-3/2023

prowadzenia postępowań administracyjnych zgodnie z wymogami k.p.a., w odniesieniu do terminowości załatwiania spraw oraz zawiadamiania stron o niezakończonym w terminie i wyznaczaniu nowego terminu ich załatwienia.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 16 marca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:
Jakub Łakomecki
Starszy inspektor kontroli państwowej

Dyrektor:
Karolina Wirszyć-Sitkowska
p.o. Dyrektor

.....
Podpis

.....
Podpis